

Zaznajomiwszy się z powyższym Protokołem i Porozumieniem z dnia 22 maja 1934 r., uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nich postanowień; oświadczamy, że są przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 18 kwietnia 1935 r.

(—) I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów:

(—) W. Sławek

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) Beck

304.

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 17 czerwca 1935 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych: 1) Protokołu polsko-perskiego, podpisanego w Teheranie dnia 22 maja 1934 r. o zmianie Protokołu, podpisanego w Teheranie dnia 14 kwietnia 1928 r., dotyczącego zastąpienia przez nowy tekst dawnego tekstu art. VI Konwencji Handlowej pomiędzy Polską a Persją z dnia 19 marca 1927 r.; 2) Porozumienia w formie not, wymienionych w Teheranie dnia 22 maja 1934 r. między Rządem Polskim a Perskim w sprawie klauzuli bałtyckiej.

Podaje się niniejszem do wiadomości, że w wykonaniu 7-go ustępu punktu 2-go Protokołu polsko-perskiego, podpisanego w Teheranie dnia 22 maja 1934 r. o zmianie Protokołu, podpisanego w Teheranie dnia 14-go kwietnia 1928 r., dotyczącego zastąpienia przez nowy tekst dawnego tekstu art. VI Konwencji Handlowej pomiędzy Polską a Persją z dn. 19 marca 1927 r. nastąpiła w Warszawie w dn. 14-ym czerwca 1935 r. wymiana dokumentów ratyfikacyjnych wspomnianego Protokołu z dn. 22-go maja 1934 r. oraz dołączonego do niego Porozumienia w formie not, wymienionych w Teheranie dnia 22 maja 1934 r. między Rządem Polskim a Rządem Perskim w sprawie klauzuli bałtyckiej.

Minister Spraw Zagranicznych: Beck

305.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Komunikacji, Poczty i Telegrafów, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu

z dnia 18 września 1934 r.

o wykonaniu ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

Na podstawie art. 18 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warow-

nych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 124) zarządza się co następuje:

§ 1. Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszem bez określenia, oznaczają postanowienia ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 124).

Paragrafy, powołane w rozporządzeniu niniejszem bez określenia, oznaczają przepisy rozporządzenia niniejszego.

Do art. 1.

§ 2. Za obszary warowne i rejony umocnione uważa się, poza obszarami i miejscowościami uznane-

mi za takie na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 czerwca 1927 r. w sprawie uznawania pewnych obszarów i miejscowości za obszary warowne i rejonu umocnione (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 483), również te obszary i miejscowości, które w myśl przepisów wydanych przed dniem 11 listopada 1918 r. były uznane za twierdze lub rejonu fortyfikacyjne.

§ 3. (1) Wojewoda w porozumieniu z dowódcą obszaru warownego lub dowódcą okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony, podaje do wiadomości publicznej granice tego obszaru lub rejonu, jeśli nie zostały one określone przepisem, ogłoszonym w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Obwieszczenie to ogłasza się w Dzienniku Wojewódzkim oraz stosownie do potrzeby także w inny sposób, przyjęty w danej miejscowości dla ogłoszenia zarządzeń władz.

(2) Wojewoda może zarządzić w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony, oznaczenie na gruncie granic obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

Do art. 2.

§ 4. (1) Wzniesienie budowli (art. 2 ust. 1 lit. a) i b)) oznacza zarówno postawienie nowej budowli stałej lub tymczasowej, jak również nadbudowę lub powiększenie budowli istniejącej.

(2) Przez zmianę budowli należy rozumieć tak przebudowę jak i zmianę przeznaczenia budowli. W szczególności przebudowa oznacza przeróbkę budowli, przy której zostają zmienione, dodane lub usunięte części nośne lub konstrukcyjne tych budowli, bądź części wpływające na bezpieczeństwo budowli od ognia, zmiana przeznaczenia zaś oznacza przeróbkę, w następstwie której budowla lub jej część może być użyta dla innego celu, niż była pierwotnie przeznaczona.

§ 5. Przez sieć oświetleniową (art. 2 ust. 1 lit. d)) należy rozumieć również sieć wysokiego napięcia, przewodzącą prąd elektryczny, służący do napędu urządzeń techniczno-gospodarczych i innych temu podobnych celów.

§ 6. Przez zdjęcia topograficzne (art. 2 ust. 1 lit. i)) należy rozumieć wszelkie prace, mające na celu odtworzenie ukształtowania terenu, podejmowane w celach tak technicznych jak artystycznych, a w szczególności prace miernicze oraz szkice i rysunki topograficzne i perspektywiczne, niezależnie od materiału, na którym i przy pomocy którego są wykonywane.

Do art. 3, 4 i 5.

§ 7. (1) Ubiegający się o zezwolenie na wykonanie prawa lub czynności podlegających ograniczeniom, składa na piśmie prośbę do władzy administracyjnej, właściwej w myśl szczególnych przepisów do udzielenia zezwolenia na wykonanie danego prawa lub czynności.

(2) Przy zamierzeniu budowy lub robót w znacznym rozmiarze, ubiegający się o zezwolenie na

wykonanie prawa lub czynności może przed wniesieniem prośby do władzy, określonej w ust. 1, przedstawić plan wstępny zamierzonej budowy lub robót władzy wojskowej, celem wyrażenia opinii co do zasadniczej dopuszczalności tej budowy lub robót ze względu na stan obronności obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

Opinia władzy wojskowej nie przesądza sposobu załatwienia prośby przy wydawaniu ostatecznej decyzji w myśl § 10.

(3) W przypadkach, gdy dla wykonania prawa lub czynności, o których mowa w ust. 1, zezwolenie władzy administracyjnej nie jest wymagane, należy prośbę złożyć do dowódcy obszaru warownego lub dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony.

§ 8. (1) Prośba (§ 7 ust. 1) powinna odpowiadać warunkom wymagany w myśl przepisów szczególnych, dotyczących udzielania zezwoleń na wykonanie danego prawa lub czynności. Ponadto należy w prośbie wymienić nieruchomość, w stosunku do której obowiązuje ograniczenie z ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 124), a pozatem wykazać swoje prawa własności do nieruchomości lub inne prawa z nią związane, oraz wymienić podstawę i rodzaj ograniczenia.

(2) W przypadkach, gdy ograniczenie dotyczy spraw nabywania, najmu lub dzierżawienia nieruchomości (art. 2 ust. 1 lit. j)), należy w prośbie, jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, wymienić jedynie nieruchomość, w stosunku do której ograniczenie obowiązuje, podstawę i rodzaj ograniczenia, oraz powody wniesienia prośby.

(3) W przypadku, gdy ograniczenie dotyczy czasowego lub stałego pobytu względnie zamieszkania (art. 2 ust. 1 lit. k)), należy w prośbie, jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, wymienić jedynie podstawę i rodzaj ograniczenia oraz powody wniesienia prośby.

(4) W przypadkach, określonych w § 7 ust. 3, należy w prośbie:

- a) wymienić i opisać dokładnie rodzaj i cel projektowanych budowli lub robót (art. 1 ust. 1 lit. a) do lit. i)), dołączając w dwu egzemplarzach techniczny plan budowlany i plan sytuacyjny terenu, na którym mają być prowadzone, oraz uzasadnić ich potrzebę;
- b) wymienić nieruchomość, w stosunku do której ograniczenie obowiązuje, i wykazać swoje prawa własności do nieruchomości lub inne prawa z nią związane;
- c) wymienić podstawę i rodzaj ograniczenia.

Jeśli ograniczenie dotyczy spraw nabywania, najmu lub dzierżawienia nieruchomości (art. 2 ust. 1 lit. j)), albo czasowego lub stałego pobytu względnie zamieszkania (art. 2 ust. 1 lit. k)), stosuje się odpowiednio przepisy ust. 2 lub 3.

§ 9. Władza administracyjna po rozpatrzeniu prośby przesyła ją wraz z załącznikami do dowódcy

obszaru warownego lub dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego), w którego okręgu położony jest dany rejon umocniony, tylko w tym przypadku, jeśli w myśl przepisów szczególnych zdaniem władzy nie zachodzą żadne przeszkody co do udzielenia zezwolenia na wykonanie prawa lub czynności, o które ubiega się proszący.

§ 10. (1) Prośbę o udzielenie zezwolenia rozpatruje władza wojskowa tylko w tym kierunku, czy nie wpłynie ono ujemnie na obronność obszaru warownego lub rejonu umocnionego i w zależności od tego wydaje decyzję, w której:

- a) udziela zezwolenia, nie czyniąc go zawisłym od żadnych warunków, albo
- b) udziela zezwolenia warunkowego, uzależniając wykonanie prawa lub czynności podlegających ograniczeniu od wyrażenia przez interesowanego zgody na warunki wskazane przez nią, albo
- c) odmawia zezwolenia.

(2) Decyzja ma być wydana na piśmie i powinna zawierać pouczenie o służącym przeciw niej środku prawnym (art. 5 ust. 3) a w przypadku udzielenia zezwolenia — pouczenie o czasie jego obowiązywania (art. 3 ust. 4).

§ 11. (1) W przypadku udzielenia zezwolenia warunkowego — warunki, od których dopełnienia uzależniono udzielenie zezwolenia, mogą wynikać zasadniczo tylko ze względów dotyczących obronności obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

(2) Władza wojskowa, udzielając zezwolenia, może jednak zażądać od ubiegającego się — złożenia oświadczenia, że ani on, ani jego prawonabywcy, nie wystąpią przeciw Skarbowi Państwa z roszczeniem o odszkodowanie w przypadku uszkodzenia, zniszczenia, lub zniesienia ze względu na potrzeby obronności obszaru warownego lub rejonu umocnionego albo w następstwie wydarzeń wojennych lub operacyj wojskowych — budow i urządzeń, wykonanych na podstawie udzielonego zezwolenia. Dla dopełnienia tego zobowiązania może władza wojskowa zażądać odpowiednich gwarancji, a w szczególności, jeśli zezwolenie dotyczy nieruchomości, uwidocznienia warunków w księdze hipotecznej (gruntowej).

§ 12. (1) Władza wojskowa po załatwieniu prośby zwraca akta sprawy władzy administracyjnej wraz ze swą decyzją, którą należy doręczyć ubiegającemu się o zezwolenie łącznie z decyzją władzy administracyjnej, wydaną w myśl przepisów szczególnych, dotyczących udzielania zezwoleń na wykonanie danego prawa lub czynności.

(2) Jeżeli władza wojskowa nie nadesła decyzji w czasie, umożliwiającym władzy administracyjnej zachowanie terminu, przewidzianego ustawowo dla załatwienia prośby, władza administracyjna może doręczyć swoją decyzję stronie oddzielnie, umieszczając w niej pouczenie, że wykonanie danego prawa lub czynności uzależnione jest od uzyskania przez stronę zezwolenia władzy wojskowej.

(3) W przypadkach, określonych w § 7 ust. 3, władza wojskowa zawiadamia proszącego o swej decyzji bezpośrednio.

§ 13. Przepisy §§ 7 — 12 stosują się odpowiednio do władz samorządowych w razie ubiegania się przez nie o zezwolenie na wykonanie prawa lub czynności podlegających ograniczeniom.

§ 14. (1) Władza wojskowa może z urzędu udzielać ogólnych zezwoleń na wykonywanie na określonych terenach, położonych w granicach obszaru warownego lub rejonu umocnionego, wszystkich lub niektórych tylko praw i czynności, podlegających ograniczeniom. O granicach tych terenów oraz o zakresie zezwolenia zawiadamia władza wojskowa właściwe władze administracyjne.

(2) W przypadku udzielenia zezwolenia ogólnego nie stosuje się przepisu § 9, a władza administracyjna, zawiadamiając proszącego o sposobie załatwienia prośby, komunikuje mu zarazem, iż decyzja o zezwoleniu na wykonanie prawa lub czynności, zapadła w porozumieniu z władzą wojskową.

Do art. 6.

§ 15. (1) W celu uzyskania zgody właściwych władz wojskowych na projekty budow i robót, przedsięwziętych przez władze i przedsiębiorstwa państwowe, należy projekty i plany przelać wraz z załącznikami, określonymi w § 8 ust. 4 lit. a), właściwej władzy wojskowej, która poweźmie i zakomunikuje swą decyzję w terminie 4 tygodni.

(2) Przy rozpatrywaniu odnośnych planów i projektów mogą być brane pod rozwagę tylko okoliczności, mające wpływ na obronność obszaru warownego lub rejonu umocnionego.

Do art. 8.

§ 16. Odszkodowanie należy się zasadniczo w pieniądzu. Za zgodą poszkodowanego może ono jednak być uiszczone również w innej wartości.

Do art. 10.

§ 17. Dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego) może — otrzymawszy wniosek komisji szacunkowej w sprawie zasadności roszczenia o odszkodowanie oraz jego wysokości — zasięgnąć co do niego opinii prawnej u właściwych organów administracji wojskowej.

§ 18. W przypadku uznania, że wniosek komisji szacunkowej opiera się na niewyczerpująco ustalonym stanie faktycznym sprawy lub pozostaje w sprzeczności z poczynionymi ustaleniami, może dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego) zwrócić akta sprawy komisji szacunkowej celem ponownego rozpatrzenia, wskazując okoliczności, które należy wziąć pod uwagę, lub czynności, które należy spełnić.

§ 19. Dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego) powinien wydać orzeczenie w sprawie przyznania lub odmówienia odszkodowania najpóźniej w terminie 6 miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia przez ubiegającego się o odszkodowanie.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 2 miesiące po ogłoszeniu.

Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 lu-

tego 1930 r. w sprawie udzielania przez władze wojskowe pozwoleń na wzniesienie, przebudowę lub zmianę budynku w pobliżu twierdzy, lub w rejonach fortyfikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 120).

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *E. Kaliński*

Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar-Rajchman*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

306.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 18 września 1934 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Sprawiedliwości o trybie i zasadach postępowania komisyj szacunkowych do spraw o odszkodowania w obszarach warownych i rejonach umocnionych.

Na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 28 stycznia 1932 r. o stosunkach prawnych w obszarach warownych i rejonach umocnionych (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 124) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Komisja szacunkowa jest organem pracy dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego).

(2) W skład komisji szacunkowej wchodzi:

- a) oficer sztabowy, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego), jako przewodniczący, oraz jako członkowie:
- b) urzędnik państwowej władzy budowlanej I instancji, właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości, której dotyczy zakaz wykonania prawa lub odmowa zezwolenia, wyznaczony przez wojewodę — o ile możliwości z pośród urzędników z wykształceniem technicznym;
- c) urzędnik właściwej (lit. b) izby skarbowej, wyznaczony przez dyrektora izby;
- d) urzędnik zainteresowanego działu cywilnej administracji państwowej, wyznaczony przez właściwą (lit. b) władzę I instancji;
- e) biegły z pośród niezainteresowanych mieszkańców gminy, wyznaczony przez zarząd właściwej (lit. b) gminy.

§ 2. Do właściwości komisji szacunkowej należy rozpatrywanie roszczeń o odszkodowania z tytułu szkód poniesionych w prawach własności do nieruchomości lub innych prawach związanych z nieruchomością w obszarach warownych i rejonach umocnionych, oraz przedstawianie dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego) wniosków w sprawie zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania.

§ 3. (1) Komisja szacunkowa zbiera się na zarządzanie dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego), wydane przewodniczącemu komisji.

(2) Komisja szacunkowa urzęduje zasadniczo w siedzibie dowództwa okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego). Dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego) może wyznaczyć również inne miejsce urzędowania komisji.

(3) Lokalu i potrzebnego personelu dostarcza komisji szacunkowej dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego).

§ 4. Nie może brać udziału w postępowaniu jako przewodniczący lub członek komisji szacunkowej:

- a) ten, kogo sprawa bezpośrednio lub pośrednio dotyczy;
- b) małżonek ubiegającego się o odszkodowanie, jego krewny lub powinowaty w linii prostej, a w linii bocznej do stopnia między dziećmi rodzeństwa, — związany z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, oraz jego wierzyciel lub dłużnik.

§ 5. (1) Członek komisji szacunkowej zawiadamia bezzwłocznie o przyczynie uzasadniającej wyłączenie go — przewodniczącego, ten zaś dowódcę okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego); jeśli przyczyna wyłączenia dotyczy przewodniczącego, zawiadamia on o niej dowódcę okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego).

(2) Ubiegający się o odszkodowanie zawiadamia o przyczynie wyłączenia, jeśli dotyczy ona członka komisji — przewodniczącego, jeżeli zaś dotyczy przewodniczącego — dowódcę okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego).

§ 6. O wyłączeniu rozstrzyga dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego), przyczem w przypadku wyłączenia członka komisji zawiadamia o tem właściwą władzę (§ 1), która wyznacza innego członka w miejsce wyłączonego.

§ 7. (1) Ubiegający się o odszkodowanie zgłasza na piśmie roszczenie o odszkodowanie do dowódcy okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego).

(2) W piśmie tem należy:

- a) wymienić nieruchomość, w stosunku do której ograniczenie obowiązuje i wykazać swoje prawa własności do nieruchomości lub inne prawa z nią związane;
- b) wymienić podstawę i rodzaj ograniczenia, któremu uległy jego prawa;
- c) określić charakter i rozmiar poniesionych szkód oraz podać wysokość żądanego odszkodowania.

Do pisma należy załączyć potrzebne plany sytuacyjne i techniczne.

(3) Pismo to przekazuje dowódca okręgu korpusu (równorzędnego okręgu terytorjalnego) przewodniczącemu komisji szacunkowej.